Sądy krajowe i inne organy pozasądowe

Węgry

I. Sądy krajowe
I. 1. Sądy
I.2. Trybunał Konstytucyjny
II. Krajowe instytucje praw człowieka, Rzecznik Praw Obywatelskich
II.1. Rzecznik Praw Podstawowych
II.2.Wyspecjalizowane organy ochrony praw człowieka
II.2.1. Węgierski Krajowy Urząd ds. Ochrony Danych i Wolności Informacji
II.2.2. Urząd ds. Równego Traktowania
II.2.3. Niezależna Rada ds. Skarg na Działania Policji
III. Inne
III.1. Prokuratura węgierska
III.2. Wsparcie ofiar
III.3. Pomoc prawna

I. Sądy krajowe

I. 1. Sądy

1. Zadania

Zgodnie z węgierską ustawą zasadniczą (konstytucja węgierska) zadaniem sądów jest sprawowanie wymiaru sprawiedliwości. Oznacza to orzekanie w sprawach karnych i sporach prywatnoprawnych, rozstrzyganie o legalności decyzji administracyjnych i aktów prawa miejscowego oraz rozstrzyganie, czy dany organ samorządowy uchybił swoim ustawowym obowiązkom ustawodawczym. Zgodnie z prawem sąd może być zobowiązany do rozstrzygania również innych spraw.

Zasady gwarantujące niezawisłość sędziów określono w ustawie zasadniczej – sędziowie podlegają wyłącznie prawu, podczas rozstrzygania sprawy są wolni od wszelkich nacisków, a ich złożenie z urzędu może nastąpić wyłącznie po spełnieniu przesłanek określonych w ustawie oraz zgodnie z procedurami określonymi w ustawie. Nie mogą być oni członkami żadnej partii politycznej ani angażować się w działalność polityczną.

2. Organizacja

Na Węgrzech zadanie polegające na sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości wykonują: węgierski Sąd Najwyższy (Kúria), sądy apelacyjne (*ítélőtáblák*), sądy okręgowe (*törvényszékek*), sądy rejonowe (*járásbíróságok*) oraz sądy administracyjne i pracy.

Poszczególne szczeble systemu sądowego nie pozostają ze sobą w relacji hierarchicznej. Sądy wyższej instancji nie mają kompetencji do wydawania poleceń sądom niższej instancji. Sędziowie orzekają zgodnie z prawem i ze swoimi przekonaniami moralnymi.

Sądy rejonowe (*járásbíróságok*)

Większość spraw w pierwszej instancji jest rozpatrywana przez sądy rejonowe. Obecnie na Węgrzech działa 111 sądów rejonowych. Sądy rejonowe w Budapeszcie określa się w języku węgierskim terminem *kerületi bíróság*. W 23 dzielnicach Budapesztu działa łącznie sześć połączonych sądów rejonowych (*egyesített kerületi bíróság*). Sądy rejonowe są sądami pierwszej instancji, którym przewodniczy prezes.

Sądy administracyjne i pracy

Na Węgrzech istnieje 20 sądów administracyjnych i pracy, które, jak wskazuje ich nazwa, rozpatrują wyłącznie sprawy z zakresu prawa administracyjnego i prawa pracy. Ich podstawowym zadaniem jest kontrola decyzji administracyjnych i orzekanie w sprawach związanych ze stosunkiem pracy i stosunkiem zbliżonym do stosunku pracy.

Sądy okręgowe (*törvényszékek*)

Sądy okręgowe rozpatrują sprawy w pierwszej lub drugiej instancji. Sąd okręgowy jest właściwy do rozpoznania sprawy w dwóch przypadkach. Po pierwsze wówczas, gdy zainteresowana strona wniesie środek zaskarżenia od orzeczenia wydanego w pierwszej instancji (innymi słowy od orzeczenia wydanego przez sąd rejonowy lub sąd administracyjny i pracy). Niektóre sprawy należy jednak wnieść do sądu okręgowego – sąd ten rozpatrzy wówczas sprawę w pierwszej instancji. Przepisy prawa procesowego (kodeks postępowania cywilnego i ustawa o postępowaniu karnym) określają, których spraw dotyczy ta zasada, na przykład ze względu na wartość przedmiotu sporu, fakt, że jest to sprawa objęta przepisami szczególnymi lub że dotyczy szczególnie poważnego przestępstwa. W sądach okręgowych – działających pod kierunkiem ich prezesa – istnieją izby, zespoły oraz wydziały: karny, cywilny, gospodarczy oraz wydział administracyjny i pracy.

Sądy apelacyjne (*ítélőtáblák*)

Pięć sądów apelacyjnych zajmuje w hierarchii pozycję pomiędzy sądami okręgowymi a Sądem Najwyższym (Kúria), przy czym sądy te zostały utworzone, aby zmniejszyć obciążenie byłego Sądu Najwyższego (Legfelsőbb Bíróság). Środki zaskarżenia od orzeczeń wydawanych przez sądy okręgowe rozpatrują sądy apelacyjne. Sądy apelacyjne są sądami trzeciej instancji w sprawach karnych, w których sąd okręgowy wydał orzeczenie w drugiej instancji. W sądach apelacyjnych – działających pod kierunkiem ich prezesa – istnieją izby oraz wydziały karny i cywilny.

Sąd Najwyższy Węgier

Sąd Najwyższy jest najwyższym organem sądowym, któremu przewodniczy prezes. Jego najważniejsze zadanie polega na tworzeniu jednolitej i spójnej praktyki sądowej. Sąd Najwyższy wywiązuje się z tego obowiązku poprzez podejmowanie tzw. uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne. Uchwały te zapewniają sądom wskazówki i są dla nich wiążące.

Sąd Najwyższy:

rozpatruje środki zaskarżenia od orzeczeń wydawanych przez sądy okręgowe lub sądy apelacyjne w przypadkach określonych w przepisach prawa;

rozpatruje wnioski o kontrolę konstytucyjności;
wydaje wiążące dla sądów uchwały rozstrzygające zagadnienia prawne;
dokonuje analiz orzecznictwa w zakończonych sprawach, w których orzeczenia się uprawomocniły, i w tych ramach bada i analizuje orzecznictwo sądów; wydaje zasady prawne;
rozstrzyga, czy akty prawa miejscowego są sprzeczne z normami wyższego rzędu i czy należy je uchylić;
orzeka o naruszeniu przez organ samorządowy ustawowych obowiązków ustawodawczych.
W Sądzie Najwyższym istnieją izby zajmujące się zagadnieniami związanymi z orzecznictwem, uchwałami rozstrzygającymi zagadnienia prawne, zasadami prawnymi, organami samorządowymi, jak również izba karna, izba cywilna oraz izba ds. prawa pracy i prawa administracyjnego, a także zespoły ds. analiz orzecznictwa.

Krajowe Biuro Sądownictwa (Országos Bírósági Hivatal) oraz Krajowa Rada Sądownictwa (Országos Bírói Tanács)

Przewodniczący Krajowego Biura Sądownictwa realizuje scentralizowane zadania związane z administracją sądową, wykonuje zadania kierownicze zgodnie z rozdziałem ustawy budżetowej poświęconym sądom oraz nadzoruje działalność administracyjną prezesów sądów apelacyjnych i sądów okręgowych.
Krajowa Rada Sądownictwa, niezależny organ wybierany przez sędziów i składający się wyłącznie z sędziów, jest organem nadzorczym scentralizowanej administracji sądowej. Oprócz zadań nadzorczych Krajowa Rada Sądownictwa zajmuje się również administracją sądową.

3. Dane kontaktowe

Országos Bírósági Hivatal
Adres: 1055 Budapest, Szalay u. 16.
Adres korespondencyjny: 1363 Budapest Pf.: 24.
Tel.: +36 (1) 354 41 00
Faks: +36 (1) 312-4453
Adres e-mail: obh@obh.birosag.hu
Strona internetowa sądów

I.2. Trybunał Konstytucyjny

1. Zadania

Trybunał Konstytucyjny (Alkotmánybíróság) jest głównym organem odpowiadającym za ochronę ustawy zasadniczej. Jego zadania obejmują ochronę demokratycznego państwa prawa, porządku konstytucyjnego i praw zagwarantowanych w ustawie zasadniczej, działania na rzecz zachowania wewnętrznej spójności systemu prawnego oraz egzekwowanie zasady trójpodziału władzy.
Trybunał Konstytucyjny został utworzony przez Zgromadzenie Narodowe w 1989 r. Ustawa zasadnicza określa podstawowe zasady dotyczące obowiązków i *ratio legis* Trybunału Konstytucyjnego, natomiast główne przepisy organizacyjne i dotyczące postępowania przed Trybunałem są zawarte w ustawie o Trybunale Konstytucyjnym. Szczegółowe zasady dotyczące organizacji pracy Trybunału Konstytucyjnego określono w jego regulaminie.

2. Organizacja

Trybunał Konstytucyjny jest organem liczącym piętnastu członków. Członków Trybunału wybiera Zgromadzenie Narodowe większością dwóch trzecich głosów na dwunastoletnią kadencję. Kandydat na sędziego Trybunału Konstytucyjnego musi być wybitnym prawnikiem wywodzącym się ze środowiska akademickiego lub posiadać co najmniej dwudziestoletnie doświadczenie zawodowe w obszarze prawa. Prezesa Trybunału Konstytucyjnego wybiera Zgromadzenie Narodowe spośród sędziów Trybunału Konstytucyjnego na okres jego kadencji.
Trybunał Konstytucyjny orzeka w pełnym składzie, w składzie pięcioosobowym lub w składzie jednoosobowym. W sprawach dotyczących zgodności ustaw z konstytucją i w innych istotnych sprawach Trybunał orzeka w pełnym składzie.
Kancelaria Trybunału wykonuje zadania organizacyjne, operacyjne, administracyjne i decyzyjne. Kancelarią kieruje Sekretarz Generalny wybierany przez Trybunał w pełnym składzie na wniosek prezesa.

3. Kompetencje

Kontrola prewencyjna zgodności z ustawą zasadniczą

Podmiot posiadający inicjatywę ustawodawczą – rząd lub Przewodniczący Zgromadzenia Narodowego – może wezwać Zgromadzenie Narodowe do zwrócenia się do Trybunału Konstytucyjnego o przeprowadzenie kontroli konstytucyjności przyjętej ustawy w celu zbadania jej zgodności z ustawą zasadniczą.
Ponadto jeżeli Prezydent Republiki uzna, że którykolwiek z przepisów ustawy przyjętej przez parlament jest niezgodny z ustawą zasadniczą, ma obowiązek przedłożyć ją Trybunałowi Konstytucyjnemu, zamiast ją podpisać, tak aby Trybunał zbadał jej zgodność z ustawą zasadniczą. Jeżeli Trybunał Konstytucyjny uzna badaną ustawę za niezgodną z ustawą zasadniczą, nie można jej ogłosić.

Kontrola następcza zgodności z ustawą zasadniczą (procedura kontroli *ex post*)

Procedurę tę, wprowadzoną w 2012 r., mogą zainicjować: rząd, jedna czwarta członków parlamentu, Rzecznik Praw Podstawowych, Prezes Sądu Najwyższego lub Prokurator Generalny.
Trybunał Konstytucyjny uchyli każdy zaskarżony przepis, w odniesieniu do którego stwierdzi w toku tego postępowania, że jest on sprzeczny z ustawą zasadniczą.

Zainicjowanie indywidualnej procedury kontroli przez sędziego

Sędzia, który w toku rozpatrywania sprawy uzna, że ustawa, którą ma zastosować, jest sprzeczna z ustawą zasadniczą, musi zwrócić się do Trybunału Konstytucyjnego o jej zbadanie oraz zawiesić postępowanie. W sprawie zainicjowanej przez sędziego Trybunał Konstytucyjny może orzec, że ustawa lub przepis prawny są sprzeczne z ustawą zasadniczą, i orzec niemożność ich zastosowania w konkretnej sprawie lub nawet w ujęciu ogólnym.

Skargi konstytucyjne

Skarga konstytucyjna stanowi jedno z najważniejszych narzędzi na rzecz ochrony praw podstawowych. Przysługuje ona co do zasady wówczas, gdy prawa podstawowe skarżącego określone w ustawie zasadniczej zostały naruszone przy wydawaniu orzeczenia sądowego. Naruszenie takie może nastąpić w toku postępowania sądowego, przy czym może ono polegać na zastosowaniu ustawy sprzecznej z ustawą zasadniczą lub wydaniu orzeczenia rozstrzygającego co do istoty sprawy lub innego orzeczenia kończącego postępowanie sądowe sprzecznego z ustawą zasadniczą. Skargę konstytucyjną można wyjątkowo wnieść również wówczas, gdy prawa podstawowe skarżącego zostały bezpośrednio naruszone w sprawie, w której nie wydano orzeczenia sądowego.
W takim przypadku Trybunał Konstytucyjny uchyli każdą ustawę lub każde orzeczenie, w odniesieniu do których stwierdzi, że są one sprzeczne z ustawą zasadniczą.

Kontrola sprzeczności z umowami międzynarodowymi

Zgodnie z ustawą o Trybunale Konstytucyjnym każdą węgierską ustawę można zbadać pod kątem zgodności z umową międzynarodową. Procedurę tę mogą zainicjować: jedna czwarta członków parlamentu, rząd, Rzecznik Praw Podstawowych, Prezes Sądu Najwyższego, Prokurator Generalny lub sędzia w odniesieniu do ustawy, którą ma zastosować w danej sprawie.

Trybunał Konstytucyjny może również uchylić każdą ustawę – w całości lub w części – w odniesieniu do której stwierdzi, że jest ona sprzeczna z umową międzynarodową, oraz wezwać ustawodawcę do podjęcia środków koniecznych do usunięcia sprzeczności przed upływem wyznaczonego terminu.

Dodatkowe kompetencje

Trybunał Konstytucyjny dokonuje wykładni przepisów ustawy zasadniczej w odniesieniu do dowolnego konkretnego zagadnienia konstytucyjnego na wniosek Zgromadzenia Narodowego lub jego komitetu stałego, Prezydenta Republiki lub rządu, jeżeli tego rodzaju wykładni można dokonać bezpośrednio na podstawie ustawy zasadniczej.

Każdy obywatel może złożyć wniosek do Trybunału Konstytucyjnego o przeprowadzenie kontroli uchwały Zgromadzenia Narodowego o zwołaniu referendum lub o odmowie zwołania obligatoryjnego referendum.

Zgromadzenie Narodowe może rozwiązać organ przedstawicielski samorządu terytorialnego lub samorządu mniejszości, jeżeli działają one w sposób sprzeczny z ustawą zasadniczą. Przed rozwiązaniem Trybunał Konstytucyjny wydaje opinię w sprawie na wniosek rządu.

Trybunał Konstytucyjny wszczyna procedurę złożenia Prezydenta Republiki z urzędu na wniosek Zgromadzenia Narodowego.

Trybunał Konstytucyjny może rozstrzygać spory kompetencyjne pomiędzy organami administracji rządowej oraz pomiędzy organami administracji rządowej a organami samorządowymi.

Trybunał Konstytucyjny może orzec z urzędu, że dany środek jest sprzeczny z ustawą zasadniczą z powodu zaniechania ustawodawczego, w którym to przypadku wzywa organ odpowiedzialny za zaniechanie do jego usunięcia.

4. Dane kontaktowe

Adres: 1015 Budapest, Donáti u. 35–45.

Adres korespondencyjny: 1535 Budapest, Pf. 773.

Tel.: +36 (1) 488 31 00

Strona internetowa Trybunału Konstytucyjnego

Profil na Facebooku

II. Krajowe instytucje praw człowieka, Rzecznik Praw Obywatelskich

II.1. Rzecznik Praw Podstawowych (Az Alapvető Jogok Biztosa) (krajowa instytucja praw człowieka Organizacji Narodów Zjednoczonych)

1. Rzecznik Praw Podstawowych

Zgodnie z węgierską ustawą zasadniczą Zgromadzenie Narodowe przyjęło również ustawę o Rzeczniku Praw Podstawowych, na podstawie której utworzono nowy, scentralizowany urząd rzecznika.

Rzecznik Praw Podstawowych podlega wyłącznie parlamentowi. Rzecznik podejmuje czynności w sposób niezależny w toku prowadzonego przez siebie postępowania, opierając się wyłącznie na ustawie zasadniczej i innych ustawach. Rzecznik wybierany jest większością dwóch trzecich głosów przedstawicieli Zgromadzenia Narodowego na wniosek Prezydenta Republiki na sześcioletnią kadencję i składa on coroczne sprawozdania ze swojej pracy Zgromadzeniu Narodowemu.

Rzecznik Praw Podstawowych może zostać ponownie wybrany na jedną kadencję. Zgodnie z ustawą o Rzeczniku Praw Podstawowych wraz z rzecznikiem pracuje dwóch zastępców – zastępca rzecznika odpowiedzialny za ochronę interesów przyszłych pokoleń i zastępca rzecznika odpowiedzialny za ochronę praw mniejszości etnicznych zamieszkujących na Węgrzech. Wybrany przez Zgromadzenie Narodowe rzecznik proponuje swoich zastępców, których również wybiera Zgromadzenie Narodowe.

2. Procedura i zakres działalności

Podstawowym zadaniem rzecznika jest badanie przypadków naruszeń praw podstawowych oraz podejmowanie ogólnych lub szczególnych środków w celu ich usunięcia.

W granicach określonych w przepisach regulujących kompetencje rzecznika podejmuje on działanie, które uzna za stosowne. Do działań tych należy np.:

wydanie zalecenia w celu usunięcia naruszeń praw podstawowych skierowanego do organu nadzorczego kontrolującego organ, który dopuścił się naruszenia;

zastosowanie środka ochrony prawnej wobec kierownika organu, który dopuścił się naruszenia;

wniesienie wniosku o wszczęcie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym;

wszczęcie przez Sąd Najwyższy kontroli zgodności aktu prawa miejscowego z normami wyższego rzędu;

za pośrednictwem Prokuratora Generalnego – wszczęcie postępowania przez prokuraturę;

wszczęcie procedury służącej pociągnięciu do odpowiedzialności danej osoby przed właściwym organem, jeżeli rzecznik poweźmie uzasadnione podejrzenie o popełnieniu wykroczenia lub dopuszczeniu się przewinienia dyscyplinarnego; jeżeli czyn stanowi przestępstwo, wszczęcie procedury jest obowiązkowe;

złożenie wniosku o zmianę, uchylenie lub ogłoszenie aktu prawnego lub instrumentu prawnego administracji rządowej przez organ, któremu przysługują kompetencje ustawodawcze lub kompetencje do wydawania instrumentów prawnych administracji rządowej;

jako środek ostateczny – zgłoszenie sprawy Zgromadzeniu Narodowemu w sprawozdaniu rocznym.

Każda osoba, która stwierdzi, że działania lub zaniechania organu naruszyły jej prawa podstawowe lub bezpośrednio zagrażają ich naruszeniem, może zwrócić się do Rzecznika Praw Podstawowych, pod warunkiem że wyczerpała już wszelkie możliwe administracyjne środki ochrony prawnej – z wyłączeniem kontroli sądowej decyzji administracyjnej – lub że nie przysługuje jej żaden środek ochrony prawnej.

Rzecznik Praw Podstawowych oraz zastępcy rzecznika monitorują egzekwowanie praw mniejszości etnicznych zamieszkujących na Węgrzech oraz poszanowanie interesów przyszłych pokoleń.

Rzecznik Praw Podstawowych nie ma prawa do kontrolowania działalności Zgromadzenia Narodowego, Prezydenta Republiki, Trybunału Konstytucyjnego, węgierskiej Krajowej Izby Kontroli (Állami Számvevőszék) lub prokuratury – z wyjątkiem organu śledczego prokuratury.

Rzecznik nie może podjąć działań, jeżeli:

od dnia wydania ostatecznej decyzji administracyjnej, której dotyczy skarga, upłynął ponad rok;

postępowanie wszczęto przed dniem 23 października 1989 r.;

wszczęto postępowanie sądowe w celu kontroli decyzji administracyjnej lub wydano już prawomocne orzeczenie sądowe;

osoba wnosząca skargę nie ujawniła swojej tożsamości i bez tej informacji nie można przeprowadzić czynności wyjaśniających.

Nikt nie może być dyskryminowany z powodu wniesienia skargi do Rzecznika Praw Podstawowych.

Sposoby złożenia skargi:

drogą elektroniczna: poprzez wybranie opcji „Ügyet szeretnék indítani” (Chcę rozpocząć sprawę) w menu na stronie internetowej www.ajbh.hu lub za pomocą formularza „Intelligens űrlap” (Inteligentny formularz), który znajduje się na tej stronie;

pocztą elektroniczną na adres: panasz@ajbh.hu;

osobiście w Biurze Skarg Urzędu Rzecznika Praw Podstawowych (Budapest V. ker., Nádor u. 22) w uprzednio ustalonym terminie;

pocztą na adres: Alapvető Jogok Biztosának Hivatala (Urząd Rzecznika Praw Podstawowych) 1387 Budapest Pf. 40.

Złożenie skargi i samo postępowanie jest nieodpłatne. Do składanej skargi należy dołączyć odpisy dotychczas sporządzonych dokumentów oraz dokumentów niezbędnych do oceny tej sprawy.

3. Ujawnianie informacji w interesie publicznym

Zgodnie z ustawą o skargach i ujawnianiu informacji w interesie publicznym od dnia 1 stycznia 2014 r. ujawnienia informacji w interesie publicznym można również dokonać poprzez zabezpieczony system elektroniczny, który obsługuje Rzecznik Praw Podstawowych. Ujawnienia informacji w interesie publicznym dotyczą okoliczności, których poprawa lub wyeliminowanie leży w interesie danej społeczności lub ogółu społeczeństwa. Ujawnienie informacji w interesie publicznym może również obejmować wydanie zalecenia.

Sposoby dokonywania ujawnienia informacji w interesie publicznym:

drogą elektroniczną poprzez zabezpieczony system elektroniczny (https://www.ajbh.hu/kozerdeku-bejelentes-benyujtasa); lub

osobiście w Biurze Skarg Urzędu Rzecznika Praw Podstawowych (Budapest V. ker., Nádor u. 22) w uprzednio ustalonym terminie.

4. Krajowy mechanizm prewencji OPCAT

Od dnia 1 stycznia 2015 r. Rzecznik Praw Podstawowych działa – osobiście lub z pomocą swoich pracowników – jako krajowy mechanizm prewencji na Węgrzech zgodnie z Protokołem fakultatywnym do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania (OPCAT). Zadania krajowego mechanizmu prewencji obejmują:

odwiedzanie miejsc zatrzymań do celów prewencyjnych oraz w następstwie zgłoszeń;

przeprowadzanie wywiadów z więźniami;

badanie dokumentacji;

przekazywanie informacji zwrotnych;

konsultacje z organami;

wydawanie zaleceń;

sporządzanie sprawozdań.

5. Dane kontaktowe

Adres: 1051 Budapest, Nádor utca 22.

Adres korespondencyjny: 1387 Budapest Pf. 40.

Nr tel.: (+36-1) 475-7100

Faks: (+36-1) 269-1615

Adres e-mail: panasz@ajbh.hu

Strona internetowa: http://www.ajbh.hu/hu

II.2. Wyspecjalizowane organy ochrony praw człowieka

II.2.1. Węgierski Krajowy Urząd ds. Ochrony Danych i Wolności Informacji

1. Zadania i organizacja

Prawo do ochrony danych osobowych i prawo do informacji publicznej stanowią podstawowe prawa konstytucyjne; w art. VI węgierskiej ustawy zasadniczej stwierdzono, że:

1) każdy ma prawo do poszanowania swojego życia prywatnego i rodzinnego, domu, korespondencji i dobrego imienia;

2) każdy ma prawo do ochrony swoich danych osobowych, a także do dostępu do informacji publicznej i jej rozpowszechniania;

3) niezależny organ powołany w drodze ustawy organicznej nadzoruje wykonywanie prawa do ochrony danych osobowych i prawa dostępu do informacji publicznej.

Węgierski Krajowy Urząd ds. Ochrony Danych i Wolności Informacji (Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság – NAIH) zastąpił Urząd Rzecznika ds. Ochrony Danych, który funkcjonował w latach 1995–2011. Aby zagwarantować możliwość wykonywania praw z tego zakresu, NAIH jest uprawniony od dnia 1 stycznia 2012 r. do stosowania środków należących do kar administracyjnych (takich jak nakładanie grzywien w zakresie ochrony danych osobowych).

Istotę tych praw, obowiązki administratorów danych oraz organizację i procedury stosowane przez NAIH określono w ustawie o informacji (ustawa CXII z 2011 r. o prawie do samostanowienia w zakresie informacji i do wolnego dostępu do informacji), natomiast szczegółowe wymogi w zakresie poszczególnych procedur przetwarzania danych przewidziano w innych właściwych przepisach (takich jak ustawa o policji i ustawa o kształceniu publicznym). Jak przewidziano w art. 1 ustawy o informacji, prawo ma na celu ochronę życia prywatnego osób fizycznych i zapewnienie przejrzystości spraw publicznych.

NAIH jest niezależnym i samodzielnym organem rządowym, którego przewodniczącego powołuje Prezydent Republiki na wniosek premiera na dziewięcioletnią kadencję; w skład struktury organizacyjnej urzędu wchodzą departamenty.

2. Kompetencje

Głównym zadaniem NAIH i jest podejmowanie czynności wyjaśniających w zakresie ochrony danych i wolnego dostępu do informacji na podstawie zgłoszeń i skarg (składanych przez internet, pisemnie lub osobiście) oraz prowadzenie z urzędu postępowań administracyjnych dotyczących ochrony danych (jeżeli domniemane naruszenie dotyczy wielu osób lub może w istotny sposób naruszyć interesy bądź spowodować istotną szkodę).

Ponadto Urząd może prowadzić z urzędu postępowanie administracyjne w przedmiocie kontroli danych niejawnych, kierować do sądu sprawy o naruszenie, które dotyczą interesu publicznego lub informacji publicznej, w interesie publicznym, oraz wstępować do postępowań sądowych w charakterze interwenienta. Urząd prowadzi również rejestr ochrony danych.

Kompetencje Urzędu obejmują również wydawanie opinii na temat przepisów prawa, reprezentowanie Węgier na unijnych forach w obszarze ochrony danych oraz odpłatne przeprowadzanie kontroli w zakresie ochrony danych na wniosek administratora danych.

3. Dane kontaktowe

Adres: 1125 Budapest Szilágyi Erzsébet fasor 22/C.

Adres korespondencyjny: 1530 Budapest, Pf.: 5.

Nr tel.: (+36-1) 391-1400

Adres e-mail: ugyfelszolgalat@naih.hu

Strona internetowa: http://www.naih.hu/

II.2.2. Urząd ds. Równego Traktowania

1. Zadania i organizacja

Zgodnie z ustawą o równym traktowaniu i promowaniu równych szans przestrzeganie zasady równego traktowania na Węgrzech nadzoruje Urząd ds. Równego Traktowania (Egyenlő Bánásmód Hatóság) właściwy dla terytorium całego państwa. Urząd jest samodzielnym organem rządowym, który jest niezależny i podlega jedynie przepisom prawa. Nie może być związany instrukcjami i wykonuje swoje zadania niezależnie od innych organów oraz nie

podlega żadnym wpływom. Zadania Urzędu mogą być określane jedynie na podstawie prawa. Na czele Urzędu stoi przewodniczący, którego powołuje Prezydent Republiki na wniosek premiera na dziewięcioletnią kadencję.
Podstawowym zadaniem i główną działalnością Urzędu jest badanie skarg i zgłoszeń, które otrzymuje w sprawach dotyczących dyskryminacji. Urząd w jego działalności wspiera sieć urzędników, którzy działają na terenie całego kraju.
Zgodnie z ustawą naruszenie wymogu równego traktowania (dyskryminacja) oznacza dyskryminację osoby ze względu na jej faktyczną lub domniemaną cechę podlegającą ochronie.
Cechami podlegającymi ustawowej ochronie są:
a) płeć;
b) rasa;
c) kolor skóry;
d) obywatelstwo;
e) narodowość;
f) język ojczysty;
g) niepełnosprawność;
h) stan zdrowia;
i) przekonania religijne lub filozoficzne;
j) opinie, w tym polityczne;
k) stan rodzinny;
l) macierzyństwo (ciąża) lub ojcostwo;
m) orientacja seksualna;
n) tożsamość płciowa;
o) wiek;
p) pochodzenie społeczne;
q) majątek;
r) niepełny wymiar lub określony czas stosunku pracy lub stosunku zbliżonego do stosunku pracy;
s) członkostwo w stowarzyszeniu reprezentującym określone interesy;
t) inny status lub cecha.
W kategorii „innego statusu" można uwzględnić inne cechy o podobnym charakterze, których nie wymieniono w ustawie jako cech podlegających ochronie, na podstawie wykładni prawa dokonanej przez Urząd.
Zadaniem Urzędu jest zatem badanie naruszeń mających wpływ na osoby i grupy, których cechy podlegające ochronie zostały bardzo szeroko zdefiniowane w ustawie. Zwykle działa na wniosek osoby lub osób, które doświadczyły dyskryminacji, ale organizacje społeczeństwa obywatelskiego i stowarzyszenia mogą wnieść do Urzędu o wszczęcie postępowania, jeżeli wystąpiło naruszenie lub ryzyko naruszenia wpływające na grupę charakteryzującą się cechami podlegającymi ochronie. Urząd może wszcząć postępowania z urzędu przeciwko państwu węgierskiemu, organom samorządowym i samorządom mniejszości, ich organom, podmiotom działającym w charakterze organów publicznych, węgierskim siłom zbrojnym i siłom porządkowym. Urząd prowadzi najczęściej czynności wyjaśniające w obszarze zatrudnienia, zabezpieczenia społecznego, opieki zdrowotnej, mieszkalnictwa, kształcenia oraz obrotu towarami i świadczenia usług.

2. Kompetencje

Urząd prowadzi czynności wyjaśniające w ramach postępowania administracyjnego. W toku postępowania stosuje się szczególne reguły dowodowe. Skarżący musi wykazać, że odniósł szkodę i że w momencie naruszenia faktycznie charakteryzował się cechą podlegającą ochronie, która to cecha została uwzględniona w przepisach prawa, lub sprawca mógł tak domniemywać. Jeżeli skarżący przedstawi niezbędne dowody, druga strona (przeciwko której wszczęto postępowanie) musi udowodnić, że okoliczności potwierdzone przez dowody, które przedstawił skarżący, nie wystąpiły lub że przestrzegała ona zasady równego traktowania bądź nie miała obowiązku przestrzegania tej zasady w danym stosunku prawnym.
Przed wydaniem decyzji Urząd zawsze dąży do osiągnięcia porozumienia między stronami i, jeżeli takie działania zakończą się powodzeniem, zatwierdza porozumienie. Jeżeli strony nie osiągną porozumienia, Urząd wydaje decyzję co do istoty sprawy na podstawie dokonanych czynności wyjaśniających. Jeżeli Urząd stwierdzi, że naruszono zasadę równego traktowania, może nakazać, w ramach kary, wyeliminowanie niezgodnych z prawem okoliczności, zakazać zachowania niezgodnego z prawem w przyszłości, nakazać upublicznienie swojej ostatecznej decyzji stwierdzającej naruszenie, nałożyć grzywnę w wysokości od 50 000 do 6 mln HUF i zastosować dalsze skutki prawne określone w przepisach szczególnych. Od decyzji Urzędu nie przysługuje skarga administracyjna. Decyzja może zostać jednak zbadana przez sąd administracyjny i pracy w postępowaniu sądowo-administracyjnym.
Poza badaniem poszczególnych przypadków dyskryminacji Urząd wykonuje również szereg innych zadań określonych przez przepisy prawa. Zadania te obejmują np. udzielanie informacji i wsparcia osobom zainteresowanym walką z naruszaniem zasady równego traktowania, wydawanie opinii na temat projektów przepisów w zakresie równego traktowania, składanie wniosków legislacyjnych dotyczących równego traktowania, przekazywanie społeczeństwu i Zgromadzeniu Narodowemu informacji na temat stanu przestrzegania wymogu równego traktowania, współpracę z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego i organizacjami międzynarodowymi itd.
Urząd jest członkiem europejskiej sieci krajowych organów ds. równości (Equinet), która zrzesza ponad 40 organizacji członkowskich z 33 państw europejskich, funkcjonujących jako krajowe organy ds. równego traktowania w poszczególnych państwach. Pracownicy Urzędu uczestniczą w pracach tematycznych grup roboczych Equinet, a także w sesjach szkoleniowych i seminariach organizowanych kilka razy w roku, aby być na bieżąco z najnowszymi osiągnięciami na płaszczyźnie międzynarodowej w zakresie przepisów dotyczących równego traktowania oraz aby wymienić się doświadczeniem z przedstawicielami organizacji europejskich, które wykonują zadania podobne do zadań Urzędu.
W ramach swoich stosunków międzynarodowych Urząd regularnie uczestniczy w wydarzeniach i projektach tematycznych Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej (FRA) i Europejskiej Komisji przeciwko Rasizmowi i Nietolerancji (ECRI) Rady Europy.
Szczegółowe informacje na temat Urzędu znajdują się na jego stronie internetowej.

3. Dane kontaktowe

Siedziba: 1013 Budapest, Krisztina krt. 39/B
Nr tel.: (+36-1) 795-2975
Faks: (+36-1) 795-0760
Strona internetowa: http://www.egyenlobanasmod.hu/

II.2.3. Niezależna Rada ds. Skarg na Działania Policji

1. Zadania i organizacja

W 2008 r. Zgromadzenie Narodowe podjęło decyzję o powołaniu Niezależnej Rady ds. Skarg na Działania Policji (Független Rendészeti Panasztestület) w celu stworzenia specjalnej instytucji, która zajmowałaby się skargami na działania policji. W skład tej instytucji wchodzą członkowie wybierani przez Zgromadzenie Narodowe na okres sześciu lat. Członkowie posiadają wykształcenie prawnicze. W toku postępowania, którego zasady określają przepisy prawne, nie są oni związani instrukcjami.

Kontekst prawny pracy Rady reguluje przede wszystkim ustawa o policji. Zadaniem Rady jest prowadzenie postępowań dotyczących skarg z zakresu kompetencji policji z perspektywy ochrony praw podstawowych, przy czym jej działania nie są uzależnione hierarchiczną podległością. Z tego względu Rada bada działania policji na podstawie skarg dotyczących indywidualnych spraw, a nie w sposób ogólny i abstrakcyjny.

2. Kompetencje i postępowanie

Kto, kiedy i w jaki sposób może złożyć skargę?

Skargę może złożyć każda osoba bez względu na obywatelstwo:

wobec której policja zastosowała określony środek lub na którą taki środek wywiera wpływ;

w przypadku której policja nie podjęła wymaganego działania;

lub która została objęta przez policję środkiem przymusu i uważa, że w związku z tym ograniczono jej prawa podstawowe lub naruszono prawa człowieka.

Skargę można złożyć osobiście, przez pełnomocnika lub przedstawiciela ustawowego (w przypadku małoletniego lub osoby nieposiadającej zdolności do czynności prawnych). Skargę należy złożyć w terminie 20 dni od dokonania czynności przez policję, zaniechania czynności lub zastosowania środka przymusu lub, jeżeli skarżący dowiedział się o zaistniałej sytuacji w późniejszym terminie, w terminie 20 dni od dnia, w którym się o niej dowiedział. Skargę można wysłać pocztą tradycyjną (wówczas skarżący musi osobiście podpisać zgłoszenie), faksem lub pocztą elektroniczną za pośrednictwem strony internetowej Rady lub osobiście w godzinach pracy Rady (w terminie ustalonym telefonicznie).

W przypadku gdy skarżący nie dochował terminu wniesienia skargi ze względu na obiektywną przeszkodę, może przedstawić odpowiednie uzasadnienie w terminie sześciu miesięcy (np. długotrwała hospitalizacja).

Osoba, która nie złożyła skargi w terminie 20 dni od zdarzenia (30 dni od powzięcia informacji o zdarzeniu), może zwrócić się do kierującego jednostką policji (komendanta lub naczelnika), który jest przełożonym funkcjonariuszy prowadzących dane postępowanie. Wówczas kierujący daną jednostką policji wszczyna postępowanie w przedmiocie skargi.

Sprawy badane przez Radę:

obowiązek wypełniania zadań przez policję i kierowanych do niej poleceń, uchybianie temu obowiązkowi i niewywiązywanie się z niego (w szczególności wymóg działania, proporcjonalność, identyfikowalność, obowiązek udzielenia wsparcia itd.);

środki zastosowane przez policję lub niezastosowanie takich środków, ich legalność (w szczególności takich środków jak legitymowanie, przeszukanie osoby, bagażu i pojazdu, zatrzymanie, zatrzymanie w celu przesłuchania, środki zastosowane przez policję wobec cudzoziemców, przeszukanie pomieszczeń mieszkalnych, kontrola ruchu drogowego itd.);

stosowanie i legalność środków przymusu (w szczególności stosowanie przymusu fizycznego, kajdanek, środków chemicznych, paralizatorów, pałek, blokad drogowych, broni palnej, użycie siły zbiorowej, rozpraszanie tłumu itd.).

Kiedy Rada nie może wszcząć postępowania lub badać istoty sprawy?

Ze względu na brak podstawy prawnej Rada nie jest uprawniona do dokonywania następujących czynności:

dokonywania oceny ogólnych uwag, uwag sugerujących poprawę lub uwag krytycznych lub ujawnień informacji w interesie publicznym;

badania wykroczeń lub obniżania bądź unieważniania nałożonych administracyjnych kar pieniężnych;

dokonywania oceny legalności czynności wykonanych w toku postępowania karnego;

przyznawania odszkodowania;

ustalania odpowiedzialności karnej, administracyjnej lub dyscyplinarnej funkcjonariuszy policji, którzy dokonali określonych czynności;

dokonywania kontroli legalności decyzji lub orzeczeń wydanych w toku postępowania administracyjnego lub karnego.

Ponadto, jeżeli policja dokonała zaskarżonej czynności w toku innego trwającego postępowania, np. w toku postępowania karnego lub administracyjnego, skarżący musi skorzystać z dostępnych środków ochrony prawnej i zgłosić swoje zastrzeżenia we wspomnianym postępowaniu, chyba że zastrzeżenie dotyczy sposobu, w jaki dokonano czynności procesowej (np. tonu głosu w trakcie przesłuchiwania świadka lub sposobu, w jaki dokonano przeszukania); w takiej sytuacji Rada jest uprawniona do zbadania tych zastrzeżeń.

Niezbędne informacje na temat postępowania

Skarżący ma możliwość wyboru jednej z dwóch możliwości, tj. może zwrócić się do kierownika jednostki policji, która zastosowała zaskarżony środek, albo zwrócić się do Rady. Tym samym skarżący może wybrać, czy skargę zbada jednostka w ramach struktury organizacyjnej policji (zwierzchnik jednostki, która zastosowała środek), czy niezależny organ spoza policji (Rada). Jednocześnie przepis ten ma służyć rozdzieleniu dwóch postępowań i zapewnić, by na danym etapie toczyło się wyłącznie jedno z tych postępowań, tj. postępowanie wybrane przez skarżącego.

Ponadto Rada może zwracać się z prośbą o przekazanie o informacji dotyczących każdej skargi wniesionej do policji, a jeżeli dowie się o sprawie, której okoliczności uprawniają ją do interwencji, powiadamia o tym odpowiednio skarżącego i jednostkę policji rozpatrującą tę sprawę. W terminie ośmiu dni od otrzymania powiadomienia skarżący może zwrócić się do jednostki policji o rozpatrzenie skargi po jej zbadaniu przez Radę. Jednostka policji rozpatrująca sprawę ma obowiązek zawieszenia postępowanie po otrzymaniu powiadomienia Rady. W toku postępowania policyjnego przekazanie sprawy mogą zainicjować sami skarżący do chwili wydania ostatecznej decyzji administracyjnej; w przypadku spełnienia przesłanek przekazania sprawa dotycząca skargi będzie rozpatrywana w postępowaniu prowadzonym przez Radę.

Podczas badania zasadności skargi Rada dąży do ustalenia, czy opisane w skardze środki zastosowane przez policję były zgodne z prawem, konieczne, uzasadnione i proporcjonalne oraz czy naruszyły one prawa podstawowe skarżącego.

W przypadku stwierdzenia naruszenia praw podstawowych skarżącego w toku czynności wyjaśniających Rada musi również ocenić, jak poważne jest to naruszenie w świetle wszystkich okoliczności sprawy. Jeżeli Rada stwierdzi, że:

nie doszło do żadnego naruszenia (na przykład dlatego, że ograniczenie praw podstawowych skarżącego było zgodne z prawem), lub

nie można stwierdzić naruszenia prawa podstawowego w związku z rozbieżnością oświadczeń, której nie można rozstrzygnąć na podstawie dostępnych dokumentów, lub

doszło do naruszenia prawa podstawowego, jednak było ono nieznaczne,

Rada przekaże sporządzoną przez siebie ocenę kierownikowi właściwej jednostki policji, który wyda decyzję w toku postępowania w przedmiocie skargi zgodnie z przepisami regulującymi działalność policji oraz z uwzględnieniem stanowiska prawnego wyrażonego w ocenie Rady. Skarżący może zaskarżyć tę decyzję, przy czym postępowanie odwoławcze obejmuje możliwość przeprowadzenia kontroli sądowej decyzji zgodnie z ustawą o zasadach ogólnych dotyczących postępowania administracyjnego i służb publicznych. Skarżący może z góry się sprzeciwić przekazaniu skargi przez Radę do rozpatrzenia

właściwej jednostce policji, jeżeli uzna na przykład, że jej działania będą stronnicze, lub jeżeli obawia się możliwych konsekwencji. W takim przypadku Rada powinna jednak umorzyć postępowanie ze względu na brak możliwości przekazania skargi do rozpatrzenia innemu podmiotowi spowodowany sprzeciwem wniesionym przez skarżącego.
Jeżeli Rada stwierdzi poważne naruszenie praw podstawowych – w zależności od tego, której jednostki dotyczy sprawa – przekaże ocenę Komisarzowi Głównemu Krajowej Policji Węgierskiej, Dyrektorowi Generalnemu organu odpowiedzialnego za zadania związane z wewnętrznym zapobieganiem przestępczości i wykrywaniem przestępstw lub Dyrektorowi Generalnemu organu ds. walki z terroryzmem, który rozpatrzy skargę na podstawie obowiązujących przepisów oraz z uwzględnieniem stanowiska prawnego wyrażonego w ocenie Rady. Jeżeli decyzja organu rozpatrującego sprawę różni się od oceny Rady, należy określić podstawy, na których się opiera. Oczywiście, istnieje również możliwość zaskarżenia decyzji policji w postępowaniu sądowo-administracyjnym. W toku tego rodzaju postępowania sądowego można wykorzystać ocenę sporządzoną przez Radę.
Szczegółowe zasady dotyczące działalności Rady można znaleźć w jej regulaminie zamieszczonym na stronie internetowej Rady.

3. Dane kontaktowe

Adres korespondencyjny: H-1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
Tel.: +36-1/441-6501
Faks: +36-1/441-6502
Adres e-mail: info@repate.hu
Strona internetowa: https://www.repate.hu/index.php?lang=hu

III. Inne

III.1. Prokuratura węgierska

1. Organizacja prokuratury

Prokuratura węgierska jest niezależnym organem konstytucyjnym podlegającym wyłącznie prawu.
Prokuraturze przewodniczy i zarządza nią Prokurator Generalny wybierany przez Zgromadzenie Narodowe spośród prokuratorów na dziewięcioletnią kadencję, a zatem ponosi on odpowiedzialność przed parlamentem zgodnie z prawem publicznym. Prokurator Generalny jest zobowiązany do składania corocznych sprawozdań z działalności prokuratury.
Jednostki organizacyjne prokuratury na Węgrzech obejmują:

a) Prokuraturę Generalną,
b) prokuratury apelacyjne,
c) prokuratury okręgowe,
d) prokuratury rejonowe.

Istnieje możliwość utworzenia niezależnej prokuratury okręgowej lub rejonowej na potrzeby prowadzenia postępowań lub – jeżeli zajdzie taka konieczność – w świetle nowych zadań prokuratury.
Istnieje pięć prokuratur apelacyjnych oraz dwadzieścia jeden prokuratur okręgowych (jedna właściwa dla wydzielonego miasta stołecznego (*főváros*), dziewiętnaście właściwych dla komitatów (*megye)* oraz jedna centralna śledcza prokuratura okręgowa) zarządzanych przez Prokuraturę Generalną.
Struktura organizacyjna prokuratur okręgowych – z wyjątkiem centralnej śledczej prokuratury okręgowej – opiera się co do zasady na rozróżnieniu pomiędzy działalnością objętą przepisami prawa karnego a działalnością objętą przepisami prawa publicznego.
Prokuratury rejonowe i prokuratury na szczeblu komitatu działające pod zwierzchnictwem prokuratury okręgowej właściwej dla wydzielonego miasta stołecznego oraz prokuratur okręgowych właściwych dla komitatów rozpatrują sprawy nieprzydzielone zgodnie z przepisami lub poleceniami Prokuratora Generalnego innej jednostce prokuratury oraz wykonują zadania związane z czynnościami dochodzeniowo-śledczymi.
Instytucja naukowo-badawczą prokuratury, tj. Krajowy Instytut Kryminologii (Országos Kriminológiai Intézet), należy do struktury organizacyjnej prokuratury, nie jest jednak jej jednostką organizacyjną. Instytut opracowuje teorie i wskazuje praktyki w obszarze badań nad przestępczością, kryminalistyki i prawa karnego.

2. Główne zadania prokuratury

Prokurator Generalny i prokuratura są niezależnymi jednostkami – należącymi do wymiaru sprawiedliwości – które stoją na straży interesu państwa w dziedzinie prawa karnego poprzez występowanie w charakterze oskarżyciela publicznego. Do zadań prokuratury należy ściganie przestępstw, podejmowanie czynności przeciwko naruszeniom prawa i zaniechaniom oraz przyczynianie się do zapobiegania przestępczości.
Prokurator Generalny i prokuratura:

a) wykonują przysługujące im kompetencje związane z prowadzeniem śledztw, które określono w przepisach,
b) reprezentują urząd prokuratorski w toku postępowania sądowego,
c) nadzorują zgodność z prawem działalności służby więziennej,
d) wykonują inne kompetencje i obowiązki określone w przepisach jako obrońcy interesu publicznego.

Prokuratura:

a) prowadzi sprawy określone w ustawie o postępowaniu karnym (prowadzi śledztwa prokuratorskie),
b) nadzoruje, czy niezależne dochodzenia prowadzone przez organy dochodzeniowe są prowadzone w sposób zgodny z prawem (nadzór nad dochodzeniami),
c) wykonuje inne przysługujące jej kompetencje związane z prowadzeniem śledztw lub dochodzeń,
d) wykonuje – w ramach sprawowania urzędu prokuratorskiego – uprawnienie nadane organom publicznym do wniesienia aktu oskarżenia, reprezentuje urząd prokuratorski w toku postępowania sądowego oraz wykonuje prawo do wniesienia środka zaskarżenia przewidziane w ustawie o postępowaniu karnym,
e) dokonuje kontroli legalności w zakresie przepisów dotyczących wykonywania kar, kar dodatkowych, środków karnych, środków przymusu obejmujących pozbawienie lub ograniczenie wolności, a także środków następczych, jak również przepisów dotyczących prowadzenia baz danych zawierających rejestry karne, rejestry wykroczeń i rejestry osób poszukiwanych oraz wykonywania orzeczeń o centralnym pozbawieniu dostępu do danych elektronicznych,
f) działa na rzecz właściwego stosowania prawa w toku postępowania sądowego (udział prokuratora w postępowaniu procesowym i nieprocesowym z zakresu prawa cywilnego, pracy, administracyjnego i gospodarczego),
g) promuje przestrzeganie przepisów przez organy działające jako organy publiczne lub prowadzące postępowania pozasądowe,
h) zwraca szczególną uwagę na ściganie przestępstw popełnionych przez dzieci lub przeciwko dzieciom oraz na przestrzeganie przepisów szczególnych dotyczących postępowań wykroczeniowych i karnych wszczętych przeciwko nieletnim, prowadzi współpracę w zakresie egzekwowania praw dziecka w przypadkach określonych w przepisach i wszczyna postępowania w celu podjęcia koniecznych środków na rzecz ochrony dziecka,

i) wykonuje zadania wynikające z umów międzynarodowych, w szczególności w odniesieniu do zapewniania pomocy prawnej i wniosków o pomoc prawną,
j) wykonuje zadania Węgier związane z członkostwem w Europejskiej Jednostce Współpracy Sądowej,
k) reprezentuje urząd prokuratorski w sprawach o odszkodowanie z tytułu naruszeń i szkód wyrządzonych w toku czynności prokuratorskich.
Jeżeli chodzi o ochronę interesu publicznego, prokuratura przyczynia się do zapewnienia powszechnego przestrzegania prawa. W przypadku naruszenia przepisów prokuratura podejmuje działania na rzecz przywrócenia stanu zgodnego z prawem w przypadkach i w sposób, które określono w prawie. O ile przepisy nie stanowią inaczej, prokuratura jest zobowiązana do podjęcia działania, jeżeli organ zobowiązany do nakazania zaniechania naruszania przepisów nie podejmuje koniecznych działań pomimo obowiązku ich podjęcia ustanowionego w ustawie zasadniczej, ustawie lub innym akcie prawnym lub instrumencie prawnym administracji państwowej lub jeżeli szkoda powstała w wyniku naruszenia prawa wymaga bezzwłocznej czynności prokuratora.
Przepisy szczególne określają zadania i obowiązki prokuratora – jako organu sprawującego wymiar sprawiedliwości – dotyczące interesu publicznego spoza obszaru prawa karnego. Prokurator wykonuje te zadania przede wszystkim przez wszczynanie postępowań procesowych i nieprocesowych, jak również przez wszczynanie postępowań przed organami administracji i wnoszenie środków zaskarżenia.

3. Dane kontaktowe

Legfőbb ügyész (Prokurator Generalny) Dr. Polt Péter
Siedziba: 1055 Budapest, Markó u. 16.
Adres korespondencyjny: 1372 Budapest, Pf. 438.
Tel.: +36-1354-5500
Adres e-mail: info@mku.hu
Strona internetowa: http://mklu.hu/

III.2. Wsparcie ofiar

Służba udzielająca wsparcia ofiarom (Áldozatsegítő Szolgálat) zapewnia pomoc przede wszystkim na rzecz ofiar, które poniosły szkodę fizyczną lub psychiczną (trauma, szok) lub które poniosły szkodę majątkową bezpośrednio wynikłą z przestępstwa lub wykroczenia przeciwko mieniu. Państwo ocenia potrzeby ofiar i zapewnia im odpowiednio dostosowane świadczenia.

1. Procedura

Usługi wsparcia ofiar świadczą jednostki organizacyjne biura rządowego wydzielonego miasta stołecznego (komitatu). Ofiary mogą ubiegać się o pomoc w dochodzeniu roszczeń u dowolnej służby udzielającej wsparcia ofiarom oraz mogą złożyć wniosek o natychmiastową pomoc finansową, potwierdzenie statusu ofiary i przyznanie kompensaty do dowolnej służby udzielającej pomocy ofiarom (PDF).
Wnioski o natychmiastową pomoc finansową, potwierdzenie statusu ofiary lub przyznanie kompensaty należy składać na odpowiednich formularzach (formularz wniosku, wniosek o potwierdzenie statusu ofiary). Służba udzielająca wsparcia ofiarom zapewnia pomoc w wypełnianiu formularzy.
Postępowanie w tej dziedzinie jest nieodpłatne.
Wnioski o natychmiastową pomoc finansową można złożyć w terminie pięciu dni od dnia popełnienia przestępstwa lub wykroczenia przeciwko mieniu.
Wnioski o przyznanie kompensaty można składać w terminie trzech miesięcy od dnia popełnienia przestępstwa – z wyjątkami przewidzianymi w ustawie o wsparciu ofiar przestępstw i kompensacie państwowej.
Decyzje wydane przez służby udzielające wsparcia ofiarom mogą być zaskarżone w terminie 15 dni. Środki zaskarżenia należy kierować do Ministerstwa Sprawiedliwości, przy czym należy je złożyć w Áldozatsegítő Szolgálat.

2. Usługi

Zgodnie z ustawą świadczone są następujące usługi:
pomoc w zgłaszaniu roszczeń: służba udzielająca wsparcia ofiarom pomaga ofiarom w sposób i w zakresie, które odpowiadają ich potrzebom, w dochodzeniu praw podstawowych, co oznacza udzielanie ofiarom porad dotyczących ich praw i obowiązków w postępowaniach karnych i administracyjnych, odnoszących się do warunków uzyskania dostępu do opieki zdrowotnej, ubezpieczenia zdrowotnego, świadczeń społecznych i innego rodzaju wsparcia ze strony państwa oraz udzielanie informacji, porad prawnych, wsparcia emocjonalnego i innego rodzaju praktycznej pomocy w tym kontekście;
natychmiastowa pomoc finansowa, która może zostać przyznana w toku trwającego postępowania karnego w kwocie określonej ustawowo przeznaczonej na zakwaterowanie, odzież, przejazdy i żywność oraz na pokrycie kosztów leczenia i kosztów pogrzebu, jeżeli ofiara nie jest w stanie pokryć tego rodzaju kosztów w wyniku przestępstwa lub wykroczenia przeciwko mieniu;
potwierdzenie statusu ofiary – w toku trwającego postępowania karnego służba udzielająca wsparcia ofiarom potwierdza status klienta jako ofiary, wydając oficjalne zaświadczenie na podstawie akt policyjnych; ofiara może przedstawić tego rodzaju zaświadczenie w toku postępowania administracyjnego oraz innych procedur, takich jak procedura wydawania dokumentów lub przyznawania dostępu do pomocy prawnej itd.;
pomoc na rzecz świadków – świadkowie wezwani do stawiennictwa na przesłuchaniu przed sądem mogą skonsultować się z urzędnikiem sądowym udzielającym pomocy świadkom w celu uzyskania odpowiedniej porady; urzędnik sądowy udzielający pomocy świadkom jest organem odpowiedzialnym za udzielanie świadkom wskazówek – zgodnie z odpowiednimi przepisami – dotyczących składania zeznań, aby ułatwić ich stawiennictwo w sądzie;
zapewnienie bezpiecznego zakwaterowania – państwo zapewnia bezpieczne zakwaterowanie osobom potrzebującym posiadającym obywatelstwo węgierskie lub osobom, którym przysługuje prawo do swobodnego przemieszczania się i zamieszkiwania na terytorium Węgier i które zidentyfikowano jako ofiary handlu ludźmi, niezależnie od tego, czy postępowanie karne zostało już wszczęte;
kompensata państwowa – krewni osoby zmarłej w wyniku popełnienia przestępstwa z użyciem przemocy przeciwko osobie lub osoby poważnie zranionej w wyniku popełnienia tego rodzaju przestępstwa mogą zwrócić się do państwa o przyznanie kompensaty w formie jednorazowego zasiłku lub comiesięcznego świadczenia, jeżeli zgodnie z ustawą potrzebują oni tego rodzaju pomocy.

3. Dane kontaktowe

Całodobowa linia wsparcia ofiar dostępna nieodpłatnie dla użytkowników sieci węgierskich:
+36 (1) 80 225 225
Służby udzielające wsparcia ofiarom
Więcej informacji szczegółowych na temat wsparcia ofiar.

III.3. Pomoc prawna

Zgodnie z ustawą o pomocy prawnej głównym zadaniem służby ds. pomocy prawnej (Jogi Segítségnyújtó Szolgálat) jest udzielanie profesjonalnej pomocy prawnej osobom, które spełniają kryteria dotyczące sytuacji majątkowej, w dochodzeniu ich praw i rozwiązywaniu sporów prawnych – z zachowaniem określonych ograniczeń i określonej formy.

1. Procedura

Wniosek o pomoc prawną można złożyć osobiście lub wysłać pocztą (pomoc prawna – dane kontaktowe) do jednostki organizacyjnej („biuro regionalne”) odpowiedzialnej za pomoc prawną w biurze rządowym komitatu (wydzielonego miasta stołecznego) właściwym dla miejsca zamieszkania lub miejsca zwykłego pobytu wnioskodawcy lub – w ich braku – właściwym ze względu na adres korespondencyjny miejsca pracy poprzez wypełnienie i podpisanie formularza (http://igazsagugyihivatal.gov.hu/dokumentumok-jogi-segitsegnyujtas) i dołączenie wymaganych załączników. Złożenie wniosku jest nieodpłatne.
W przypadku wydania przez biuro regionalne (ostatecznego) rozstrzygnięcia w sprawie przyznania pomocy wnioskodawca może korzystać z usług wszystkich adwokatów z urzędu (adwokatów, kancelarii prawnych, organizacji społeczeństwa obywatelskiego) znajdujących się w wykazie adwokatów deklarujących gotowość udzielania pomocy prawnej z urzędu prowadzonym przez Ministerstwo Sprawiedliwości (http://www.kimisz.gov.hu/alaptev/nepugyvedje/nevjegyzek).
Środki zaskarżenia od rozstrzygnięć wydanych przez służbę ds. pomocy prawnej należy wnieść w terminie 15 dni do biura regionalnego, przy czym należy je skierować do Ministerstwa Sprawiedliwości.

2. Podstawowe formy pomocy prawnej

A) Pomoc w postępowaniu pozasądowym:
jest możliwa, jeżeli nie wszczęto jeszcze postępowania sądowego w celu rozstrzygnięcia sporu,
obejmuje udzielanie porad lub sporządzanie dokumentów,
nie uprawnia do korzystania z usług adwokata z urzędu, adwokat nie może działać w imieniu lub zamiast klienta.
B) Pomoc w postępowaniu sądowym
jest możliwa w toczącej się już sprawy,
obejmuje zastępstwo procesowe,
nie może zostać przyznana osobie, która popełniła zbrodnię lub wykroczenie;
reprezentację przez adwokata z urzędu można zapewnić od etapu postępowania przygotowawczego postępowania karnego.
C) W prostych sprawach służba może udzielić krótkiej, ustnej porady bez dokonywania oceny sytuacji majątkowej klienta.

3. Przesłanki przyznania pomocy prawnej

A) W cywilnym postępowaniu procesowym i nieprocesowym:
państwo pokrywa honorarium doradcy prawnego / pełnomocnika (adwokata) z urzędu lub odracza termin płatności za usługi prawne na okres jednego roku, jeżeli dochody klienta i jego sytuacja majątkowa spełniają kryteria określone w przepisach,
państwo odracza termin płatności za usługi prawne w przypadku każdego klienta, w odniesieniu do którego w toku indywidualnej procedury wszczętej przez służby udzielające wsparcia ofiarom służby te ustaliły, że jest on ofiarą przestępstwa, oraz który spełnia określone w przepisach przesłanki dotyczące dochodów i sytuacji majątkowej.
B) W postępowaniu karnym:
państwo odracza termin zapłaty honorarium doradcy prawnego / pełnomocnika z urzędu na okres jednego roku, jeżeli dochody klienta i jego sytuacja majątkowa spełniają kryteria określone w przepisach,
państwo odracza termin płatności za usługi prawne w przypadku każdego klienta, w odniesieniu do którego w toku indywidualnej procedury wszczętej przez służby udzielające wsparcia ofiarom służby te ustaliły, że jest on ofiarą przestępstwa, oraz który spełnia kryteria dotyczące dochodów i sytuacji majątkowej określone w przepisach.
C) Wspólne zasady:
Klienci muszą udowodnić wysokość swoich dochodów oraz dochodów wszystkich osób zamieszkujących z nimi we wspólnym gospodarstwie domowym, przedstawiając dokumenty określone w ustawie o pomocy prawnej.
W ustawie określono przypadki, w których można nie przyznać pomocy, na przykład w sytuacji sporządzania umowy, chyba że strony zawierające umowę wspólnie wniosą o przyznanie pomocy oraz spełnione zostaną wszelkie przesłanki przyznania pomocy, lub w szczególności w sprawach celnych itd.

4. Dane kontaktowe

Biura regionalne:
Więcej informacji szczegółowych na temat pomocy prawnej

Ostatnia aktualizacja: 22/12/2017

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.